

Herfstakkoord 2024

Inleiding

Gouda bloeit en groeit. De stad staat er goed voor. Tegelijkertijd komen er forse uitdagingen op de gemeente af. De partijen die in 2022 het bestuursakkoord "Geef Gouda door" hebben opgesteld, D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA en CDA willen ook in deze onzekere tijden koers houden. Om Gouda door te kunnen geven, is het noodzakelijk om de komende periode te blijven investeren in de kwaliteit van schoolgebouwen, de bereikbaarheid van de stad, verduurzaming en in het waarborgen van sociale voorzieningen.

Eerder dit jaar is de zogenaamde 'handremprocedure' in werking getreden vanwege de overschrijding van het in het Bestuursakkoord overeengekomen leningenplafond en zijn er bij de Kadernota 2025 in samenspraak met de raad hernieuwde financiële kaders afgesproken. Ook die nieuwe kaders nopen tot het maken van keuzes voor de toekomst. Met inachtneming van deze kaders vonden er de afgelopen periode gesprekken plaats om te komen tot een "Herfstakkoord 2024". Het uitgangspunt bij de gesprekken was een financieel solide basis voor de meerjarenbegroting, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de onvoorspelbaarheid van de financiering vanuit het rijk; steeds met een zorgvuldige afweging van de impact voor Gouda en de Gouwenaars voor ogen. Daarbij dienen moeilijke keuzes gemaakt te worden, omdat niet alle ambities uit het Bestuursakkoord in hetzelfde tempo gerealiseerd kunnen worden.

Herfstakkoord 2024

In het voorjaar hebben D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA en CDA aangegeven een akkoord te willen presenteren, dat de puzzel van de bestaande ambities en de nieuwe uitdagingen binnen het nieuwe financieel kader kloppend maakt. Dit akkoord, onder de werknaam "Lenteakkoord" heeft helaas langer op zich laten wachten dan gewenst. Het wordt nu gepresenteerd onder de titel "Herfstakkoord 2024". Er wordt met dit akkoord door-geïnvesteerd in de stad, maar wel op een financieel verantwoorde manier. Door verantwoord financieel beleid kan Gouda, in tegenstelling tot veel andere gemeenten, blijven investeren in de stad.

Het "Herfstakkoord 2024" is dus een aanscherping van het Bestuursakkoord 2022-2026 "Geef Gouda Door". Het zorgt voor een toekomstbestendig investeringsprogramma binnen de afgesproken financiële kaders. Ook worden met dit akkoord intensiveringen op een aantal belangrijke thema's mogelijk gemaakt. Tegelijkertijd blijft er ruimte voor het opvangen van toekomstige financiële tegenvallers. De beleidsdoelen uit het bestuursakkoord blijven leidend. Wel wordt er een (her)prioritering aangebracht in de intensiveringen en investeringen.

Toelichting

1. Investerings 2024-2028

In lijn met de uitgangspunten van de vastgestelde Kadernota worden de bestaande investeringen in het concerninvesteringsprogramma (CIP) opnieuw geprioriteerd:

- In de periode tot en met 2028 wordt er € 11.000.000 geïnvesteerd, zodat gestart kan worden met de tweede tranche van het **Integraal Huisvestingsplan (IHP)**;
- In de periode tot en met 2028 wordt er € 2.500.000 geïnvesteerd, zodat gestart kan worden met de tweede tranche van het **Verkeerscirculatieplan (VCP)**;
- Tot en met 2028 wordt er voor een bedrag van € 6.000.000 **investeringsruimte gehouden**, voor urgente en noodzakelijke investeringen;

Om bovenstaande ruimte te creëren worden de volgende keuzes gemaakt:

- o Investerings in de **Maatschappelijke Voorziening Westergouwe** (€ 6.000.000) worden gefaseerd van 2028 naar 2030. Passend bij de ontwikkeling van de wijk;

- Investerings in de **Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed** worden deels (€ 12.000.000 van totaal € 23.000.000) gefaseerd tot na 2028;
- Het ambitieniveau van de investeringen in de **Toegankelijkheid Openbare ruimte** wordt naar beneden bijgesteld van Goud naar Brons (versoering van € 1.500.000 op een totale investering van € 2.500.000).
- De investering in de Eurotonde in 2027 blijft staan, maar de naam wordt aangepast naar **Ontsluiting Gouda-West**, om de bredere context van de ontsluiting van Westergouwe en Gouda-West te markeren.

Voor het overzicht van de bovenstaande mutaties op het concerninvesteringsplan wordt verwezen naar bijlage 1.

2. Doorkijk investeringen vanaf 2029

Voor de periode vanaf 2029 is het uitgangspunt om te gaan werken met doorlopende vaste investeringsbudgetten per jaar. Met dergelijke vaste investeringsbudgetten worden zogeheten 'investeringsboeggolven' voorkomen en kan er op toekomstbestendige wijze in de stad geïnvesteerd blijven worden. Deze investeringen zijn nog niet opgenomen in de begroting, maar zijn wel nodig voor bijvoorbeeld de tweede tranche van de reeds door de raad vastgestelde IHP- en VCP- programma's. Hierbij wordt niet uitgegaan van het maximaal gewenste budget voor de taken, maar gewerkt met een vast budget per jaar.

Concreet gaat het om de volgende investeringsbudgetten:

- **Integraal huisvestingsplan:** in 2029 € 17.000.000 en daarna oplopend vanaf 2030 € 20.000.000 per jaar;
- **Verduurzaming gemeentelijk vastgoed:** in 2029 € 2.500.000 en daarna oplopend vanaf 2030 € 2.800.000 per jaar.
- **Verkeerscirculatieplan:** in 2029 € 2.500.000 per jaar en daarna vanaf 2030 € 2.750.000 per jaar.
- **Reguliere vervangingsinvesteringen** (onder meer voor de openbare ruimte, buitensport en ICT) van € 8.000.000 per jaar.

Er blijft daarnaast voldoende ruimte binnen de financiële kaders voor aanvullende investeringen in de periode vanaf 2029, zodat er ook in de toekomst geïnvesteerd kan blijven worden. In de komende periode zal bovenstaande nader worden uitgewerkt en bij de Kadernota 2026-2029 in ieder geval voor het jaar 2029 zichtbaar worden.

Voor de financiële doorkijk van bovenstaande wordt verwezen naar bijlage 1.

3. Intensiveringen

Er worden met het akkoord door de onderhandelende partijen tevens nieuwe keuzes gemaakt voor de begroting. Het uitgangspunt daarbij is dat nieuw beleid (intensiveringen) in principe alleen mogelijk gemaakt kan worden als er binnen het betreffende programma dekking te vinden is. Bijvoorbeeld door bestaand beleid te versoeren of te stoppen met zaken. Desondanks doen partijen de volgende voorstellen, met bijbehorende dekking, voor de intensiveringen:

- Er wordt in 2025 incidenteel ruimte gemaakt voor het thema **complexe scheidingen** ter hoogte van € 315.000. Dit wordt voor € 100.000 gedekt uit het budget 'samen veilig opgroeien' en voor het restant uit het begrotingsresultaat. De mogelijkheden voor structurele inzet op dit onderwerp worden betrokken bij het uit te voeren onderzoek binnen programma 4 sociaal domein (zie onder).
- Voor het **jongerenperspectieffonds** wordt incidenteel in 2026 een bedrag van € 260.000 beschikbaar gesteld. De mogelijkheden voor structurele inzet op dit onderwerp worden betrokken bij het uit te voeren onderzoek binnen programma 4 sociaal domein (zie onder).
- De bekostiging van de structurele intensivering van de uitvoeringskracht van de **regio Midden-Holland** (€ 261.000) wordt in 2025 incidenteel gedekt uit de stelpost

realisatiekracht. Voor 2026 en verder wordt er gezocht naar structurele ruimte binnen het ruimtelijk domein;

- Voor **dienstverlening** wordt incidenteel in de jaren 2025 en in 2026 € 180.000 beschikbaar gesteld. Dit is noodzakelijk om, als gevolg van extra taken en groei van de stad, de kwaliteit van de dienstverlening op het gewenste niveau te houden. De lasten worden bekostigd vanuit de SISA-regeling Oekraïne-opvang. Richting 2027 wordt een structureel plan van aanpak opgesteld.
- Voor de **lobby voor een station bij Westergouwe** is incidenteel in de jaren 2025 en in 2026 € 100.000 nodig. Deze kosten worden gedekt vanuit de reserve 'cofinanciering regionale projecten'.
- Om de **stadscollectie**, in beheer bij Museum Gouda, te reinigen, te waarderen, te ontsamen en deugdelijk te exposeren wordt voor de periode 2025 en 2026 in totaal incidenteel € 1.500.000 beschikbaar gesteld. Dit is noodzakelijk, mede omdat de collectie zich bevindt in ruimten die hiervoor (o.a. klimatologisch) ongeschikt zijn. De kosten hiervoor worden gedekt vanuit de stelpost realisatiekracht (€ 239.000) en de algemene reserve (€ 1.261.000). De dekking voor de kosten van een tijdelijke opslagplek worden later bezien en separaat voorgesteld.
- Voor het **versterken van de sociale basis Westergouwe** wordt structureel € 95.000 beschikbaar gesteld vanuit de stelpost Westergouwe. Mogelijk is op termijn, bij verdere groei van de wijk, aanvullend budget nodig. Hiervoor wordt op dat moment, wanneer noodzakelijk, een aanvullend voorstel gedaan.
- Er komt een raadsvoorstel voor de actualisatie van het beleidskader **Armoede en Schulden**. De hiervoor bestemde middelen uit de tweede bestuursrapportage, inclusief de stelpost uit het Winterplan 2024 van € 425.000, komen ten goede van de uitvoering van dit beleidskader.

Voor het overzicht van de bovenstaande intensiveringen wordt verwezen naar bijlage 2.

4. Versterken financiële positie

Partijen vinden het van belang om enig 'vet op de botten' van de gemeentelijke financiën te krijgen. Dit is noodzakelijk om ruimte te creëren voor het opvangen van toekomstige financiële tegenvallers, zoals het voorziene tekort op het jeugdzorgbudget en verwachte prijsontwikkelingen. Tevens kan er op deze manier rekening worden gehouden met de onvoorspelbaarheid van de financiering vanuit het rijk. In totaal wordt de financiële positie versterkt met € 777.000 in 2025 oplopend naar € 2.146.000 in 2026 en verder. Concreet worden de onderstaande vijf voorstellen gedaan:

1. Een **financiële taakstelling** per 2026 van 0,25% per programma structureel – met uitzondering van de budgetten van de Gemeenschappelijke regeling Jeugd & WMO (GRJW). Hiermee wordt per jaar € 937.000 structureel aan financiële ruimte gecreëerd;
2. Het verhogen van de **parkeertarieven** voor niet-vergunningparkeren in twee stappen. Ten eerste een verhoging met gemiddeld 12,5% in 2025 en nogmaals met 12,5% in 2026. Hiermee wordt € 433.000 oplopend naar structureel € 865.000 aan financiële ruimte gecreëerd. De parkeertarieven worden met dit voorstel stapsgewijs geïndexeerd en meer in lijn gebracht met vergelijkbare steden als Gouda;
3. De **startnotitie participatie** per 2025 uitvoeren in scenario 2 in plaats van 3. Hiermee wordt per jaar € 238.000 structureel aan financiële ruimte gecreëerd;
4. Het verlagen van het **werkbudget circulaire economie**. Hiermee wordt per jaar € 50.000 structureel aan financiële ruimte gecreëerd;
5. Per januari 2025 verhogen van de **toeristenbelasting** naar € 2,50 per persoon per nacht. Hiermee wordt per jaar € 56.000 structureel aan financiële ruimte gecreëerd.

Ten aanzien van het verwachte tekort op de jeugdzorg geldt daarnaast dat het tekort niet op voorhand volledig in de begroting wordt verwerkt. Er komt een **breed onderzoek naar het programma 4 sociaal domein**. De uitkomsten en aanbevelingen hiervan worden aan de raad gepresenteerd voor de Kadernota 2026.

Voor het overzicht van de bovenstaande voorstellen wordt verwezen naar bijlage 3.

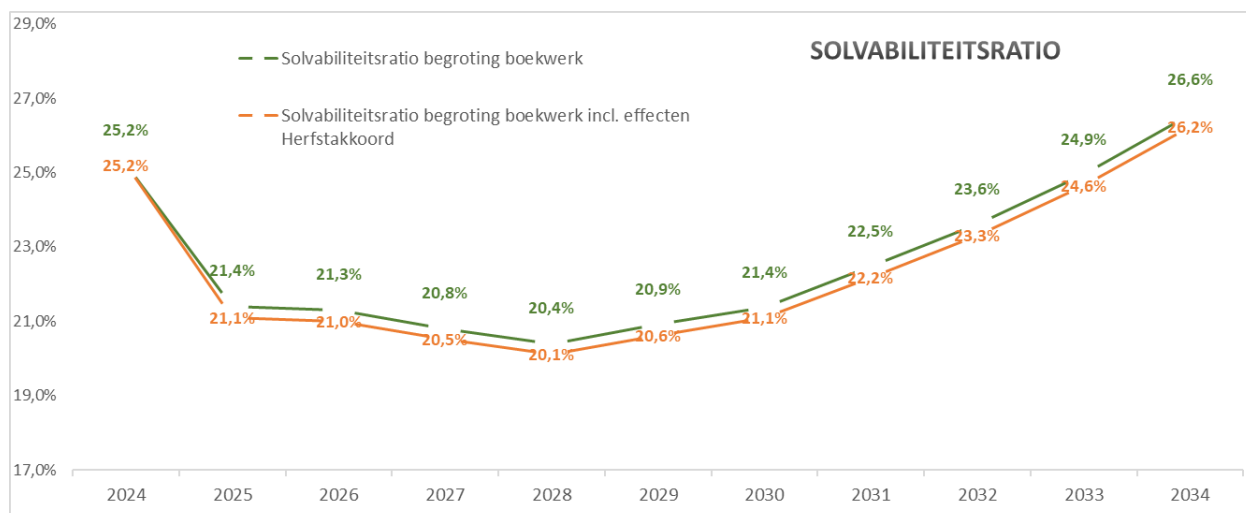
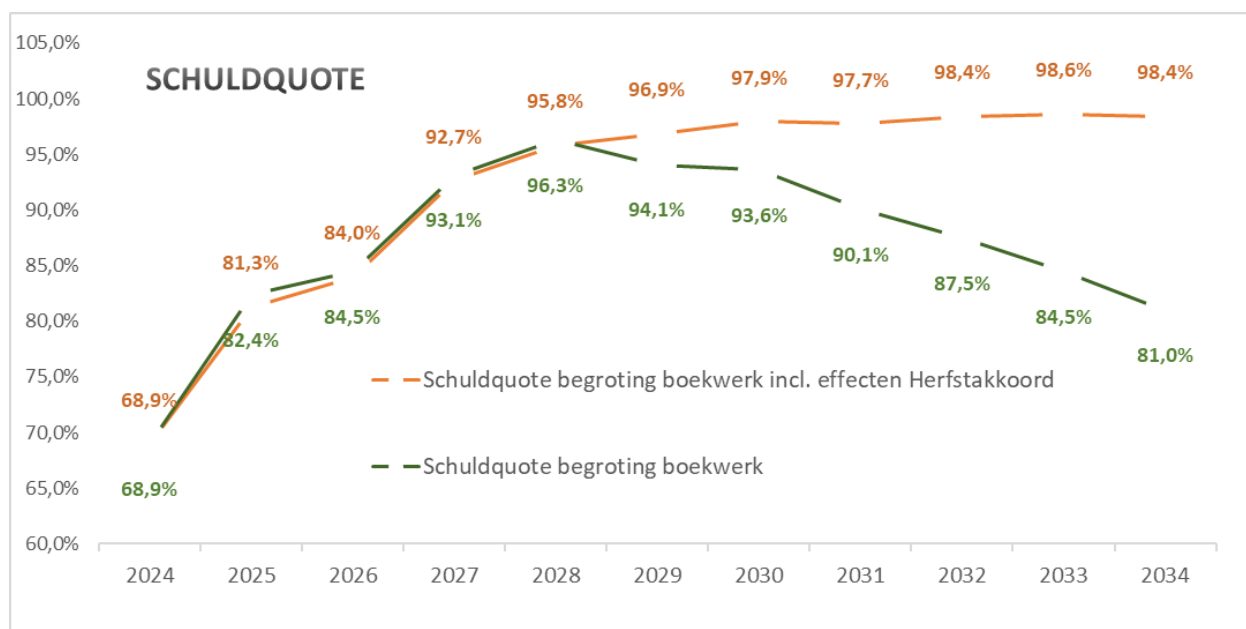
Afronding

Met de kennis van nu is geprobeerd tot een zo zorgvuldig en verantwoord mogelijk financieel voorstel te komen. Mede als gevolg van de onzekere context waarbinnen de gemeente opereert, kunnen er fluctuaties optreden binnen de financiële kaders. Wanneer noodzakelijk zal daarop worden bijgestuurd.

De voorstellen met directe financiële consequenties zijn uitgewerkt in het amendement 'Begroting 2025' en gelden als wijzigingsvoorstellen op de begroting 2025-2028. D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA en CDA gaan graag met de gemeenteraad in gesprek over de inhoud van dit amendement en van het Herfstakkoord 2024. Ook voor het vervolg van deze collegeperiode hebben de partijen de ambitie om nieuwe financiële uitdagingen, die ongetwijfeld nog opdoemen, met elkaar en met de gemeenteraad op te pakken.

Ontwikkeling solvabiliteit en schuldquote

In onderstaande tabel is aangegeven wat het effect is van bovenstaande keuzes op zowel de schuldquote als de solvabiliteit. Schommelingen in de kengetallen zijn aan veel factoren onderhevig. De in de onderstaande tabellen gepresenteerde waarden zijn nadrukkelijk een momentopname tot en met besluitvorming van de begroting 2025 (november 2024).

Bijlage(n)

- Bijlage 1: Tabel concerninvesteringsplan
- Bijlage 2: Tabel intensiveringen
- Bijlage 3: Tabel versterken financiële positie

BIJLAGE 1 – Mutaties concerninvesteringsplan

(Afgeronde bedragen)	CIP 2025 - 2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Totaal doorkijk t/m 2034
Beschikbaar regulier investeringsbudget binnen schuldquote <110% en solvabiliteit =>20%		30.000.000	30.000.000	30.000.000	30.000.000	30.000.000	30.000.000	180.000.000
Extra investeringsruimte binnen quotes (met dekking voor kapitaallasten 2,5 miljoen euro)			10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	50.000.000
Totaal beschikbaar investeringsbudget per 2029	0	30.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000	230.000.000
<u>A. Taakstellende structurele investeringsbudgetten vanaf 2029:</u>								
1. Integraal huisvestingsplan onderwijs - IHP		-17.000.000	-20.000.000	-20.000.000	-20.000.000	-20.000.000	-20.000.000	-117.000.000
2. VCP - de facto fasering t/m 2047		-2.500.000	-2.750.000	-2.750.000	-2.750.000	-2.750.000	-2.750.000	-16.250.000
3. Duurzaamheid (verduurzaming gebouwen) - fasering t/m 2045		-2.500.000	-2.800.000	-2.800.000	-2.800.000	-2.800.000	-2.800.000	-16.500.000
4. Reguliere vervangingsinvesteringen (openbare ruimte ICT (buiten)sport)		-8.000.000	-8.000.000	-8.000.000	-8.000.000	-8.000.000	-8.000.000	-48.000.000
A. Totaal taakstellende investeringsbudgetten per 2029	0	-30.000.000	-33.550.000	-33.550.000	-33.550.000	-33.550.000	-33.550.000	-197.750.000
<u>B. Faseren, versoberen en mogelijk maken:</u>								
1. Faseren maatschappelijke voorzieningen westergouwe	6.000.000		-6.000.000					0
2. Faseren verduurzaming gemeentelijk vastgoed	12.000.000							12.000.000
3. Versoberen toegankelijkheid openbare ruimte van goud naar brons	1.500.000							1.500.000
4. Mogelijk maken: voorbereidings- en investeringsbudget IHP	-11.000.000							-11.000.000
5. Mogelijk maken: voorbereidings- en investeringsbudget VCP	-2.500.000							-2.500.000
B. Totaal faseren, versoberen en mogelijk maken 2025-2030	6.000.000	0	-6.000.000	0	0	0	0	0
Doorkijk beschikbaar investeringsbudget na A + B	6.000.000	0	450.000	6.450.000	6.450.000	6.450.000	6.450.000	32.250.000

BIJLAGE 2 – Intensiveringen

Nr.	Onderwerp	Dekking	Incidenteel/ structureel	2025	2026	2027	2028
1	Complexe scheidingen	-	Incidenteel	315.000			
1	Complexe scheidingen	Begrotingsresultaat	Incidenteel	-215.000			
1	Complexe scheidingen	Budget samen veilig opgroeien	Incidenteel	-100.000			
2	Jongerenperspectieffonds	-	Incidenteel		260.000		
2	Jongerenperspectieffonds	Begrotingsresultaat	Incidenteel		-260.000		
3	Regio Midden-Holland	-	Structureel	261.000	261.000	261.000	261.000
3	Regio Midden-Holland	Stelpost realisatiekracht (500.000)	Incidenteel	-261.000			
3	Regio Midden-Holland	Onderzoek opdracht ruimtelijk domein	Structureel		-261.000	-261.000	-261.000
4	Dienstverlening	-	Incidenteel	180.000	180.000		
4	Dienstverlening	Sisa Oekraïne opvang	Incidenteel	-180.000	-180.000		
5	Lobby station	-	Incidenteel	100.000	100.000		
5	Lobby station	Reserve cofinanciering regionale projecten	Incidenteel	-100.000	-100.000		
6	Stadscollectie museum Gouda	-	Incidenteel	750.000	750.000		
6	Stadscollectie museum Gouda	Stelpost realisatiekracht (500.000)	Incidenteel	-239.000			
6	Stadscollectie museum Gouda	Algemene reserve	Incidenteel	-511.000	-750.000		
7	Versterken sociale basis - Westergouwe	-	Structureel	95.000	95.000	95.000	95.000
7	Versterken sociale basis - Westergouwe	Inzet restant stelpost Westergouwe	Structureel	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
Totaal voorstellen intensiveringen				-	-	-	-

BIJLAGE 3 – Versterken financiële positie

Nr.	Onderwerp	2025	2026	2027	2028
1	Financiële taakstelling van 0,25% per programma - m.u.v. Gemeenschappelijke regeling Jeugd & WMO	-	-937.000	-937.000	-937.000
2	Parkeertarieven in 2 stappen van 12,5% (totaal 25%) verhogen	-433.000	-865.000	-865.000	-865.000
3	Startnotitie participatie scenario 2 i.p.v. 3	-238.000	-238.000	-238.000	-238.000
4	Geen werkbudget circulaire economie	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
5	Verhogen toeristenbelasting naar € 2,50	-56.000	-56.000	-56.000	-56.000
Totaal voorstellen versterken financiële positie		-777.000	-2.146.000	-2.146.000	-2.146.000